

Ťan - Šan

První výprava československých horolezců v r. 1958

Text a snímky: Vlastimil Šmída a jeho archiv

Vlastík Šmída na vernisáži výstavy Honzy Červinky v NTK Praha dne 3. 12. 2012

Foto: Jiří Novák

Českoslovenští horolezci poprvé na panenské sedmitisícovce -1-

Zpráva o účasti Čechoslováků v sovětské expedici na Pik Pobědy létě 1958

Účast čtyř Čechů v nadepsané expedici navazovala na Alpiniádu, uskutečněnou s československou účastí o rok dříve v oblasti Bezengi. V únoru r.1958 navštívila početná skupina moskevských horolezců Československo. Jejich brněnští hostitelé je provedli cvičnými terény na Moravě a zorganizovali pro ně společný týden vyplněný zimním lezením ve Vysokých Tatrách. Mimoto navštívili Prahu a pískovcové oblasti na severu Čech, kde je provázeli Volod'a Suchý, Oldřich Kopal a Vladimír Procházka.

Úspěšný zimní zájezd Rusů do Československa vyústil v oficiální pozvání čtyř brněnských horolezců do expedice pod společným pořadatelstvím MVTU a MGU (*MVTU = Moskovskoje Vysšeje Techničeskoje Upravlenije Iměni Baumanna*, obdoba našeho ČVUT; *MGU = Moskovskij Gosudarstvennyj Universitet*, návazná instituce na Lomonosovovu Universitu). Horolezci těchto obou prestižních sovětských vysokých škol byli organizátory obří padesátičlenné výpravy do Centrálního Ťan Šanu. Jejím vedoucím byl Igor Alexandrovi Jerochin, monumentální postava tehdejšího sovětského horolezectví a také vedoucí Alpiniády v Bezengi v r.1957.

Výprava byla plánována jako přípravná akce pro nadcházející sovětskou expedici na Everest z tibetské strany. Tomuto účelu odpovídal i vysoce náročný cíl, zdolání dosud nezlezeného východního vrcholu Piku Pobědy s následným přechodem osmikilometrového hřebene na hlavní vrchol o výšce 7439 m, druhé nejvyšší hory v tehdeším Sovětském svazu. Tento hřeben, v celém svém rozsahu, se nalézal v nadmořské výšce nad 7000 m. V masivu Piku Pobědy byl do té doby uskutečněn jen jeden úspěšný výstup, a to výpravou Vitalije Abalakova v r.1955, která zdolala hlavní vrchol severním úbočím v r. 1956. Rok před tím si vyžádal výstup na východní vrchol život jedenácti kazašských horolezců. Jednalo se v té době o veskrze pionýrské akce do ještě ne zcela probádané oblasti, navíc politicky velice sensitivní pro svou bezprostřední přilehlost k sovětsko-čínské státní hranici. Vždyť samotný Pik Pobědy byl objeven výpravou vojenských topografů až v 1943, kdy byla poražena Hitlerova armáda u Stalingradu – odtud pojmenování Štít vítězství.

Čtveřice Vladimír Vůta, Dalimil Forejtník, Miroslav Jílek a moje maličkost přicestovala do Moskvy počátkem července 1958. Zde však vyvstala první vážná překážka. Do pohraniční oblasti Centrální Ťan Šanu byl vstup cizincům zcela zakázán. Čtyřdenní úsilí našich hostitelů vyvrcholilo úspěšnou intervencí samotného rektora university Ivana Petrovského u všemocné KGB. Byly nám stanoveny velmi přísné podmínky pro pobyt v území na úpatí Ťan Šanu, mezi městy Frunze (Dnes Bišpek) a Prževalsk. Ku příkladu průjezd okolo jezera Issyk-Kul byl povolen jen během noci, zákaz opouštět město Prževalsk a ještě řada dalších omezujících podmínek.

Na celodenní let Iljušinem navazovala rovněž celodenní a následně celonoční cesta nákladním autem do Prževalsku, kde už byla mezitím shromážděna většina členů výpravy a také větší část expedičního materiálu. A potom znovu na korbu nákladního auta a dále na jih po úzoučké terénní silnici, zavrtávající se do předhoří Terskej Ala Tau. Používám výraz „předhoří“, ale jednalo se o masiv v dimenzích a nadmořských výškách Kavkazu. Za nejvyšším bodem této jízdy, takřka 4000 m vysokým průsmykem Čon Ašu, silnice prudce klesala do údolí Sary Džas, aby po několika kilometrech definitivně končila na planině s místním názvem Ken Su. Zde se formovala karavana, složená z 23 nákladních koní a několika kirgizských pohaněčů.

Před námi byl desetidenní pochod do základního tábora. Každý, včetně nás Čechů, má přiděleného svého koně, kterého vede za uzdu, a také nakládá, krmí a

vůbec se o něj všemožně stará. Začíná se pochodem proti proudu Sary Džas do míst kde se -2- stejnojmenná bouřlivá horská řeka rozlévá do několik ramen, umožňujících ji přebrodit. Leč divoký proud ledové kalné vody nelze překonat jinak, než v koňském sedle, což je silný zážitek sám o sobě. Za řekou definitivně skončil jakýkoliv náznak stezky, jen netknutý terén, tráva a kamení. Trasa pochodu pokračuje údolím levostranného přítoku Tjuz k průsmyku Ak Čik Taš 4300 m. To vše v promočených šatech a místy za hustého sněžení. Před večerním stavěním stanů je třeba především se postarat o koně, t.zn. odvázat a sundat náklad a spoutat přední nohy jakož i další nezbytné úkony.

Průsmykem Ak Čik Taš se přechází do údolí Inylček. Je už zcela zaledněn a ledový povrch představuje těžkou překážku pro transportní koně. Kopyta kloužou po hladkém povrchu, kůň nezřídka padá, plaší se a náklad se sesouvá. Po dlouhotrvajícím úsilí konečně led končí a sestupujeme sutí pokrytými svahy na dno údolí.

Karavana je ve zbídačelém stavu a vyžaduje nutně odpočinek a různé opravné zásahy. Je tu výhoda sovětského teritoria. Není zde bič blížícího se monsunu, nejsou zde stávkující nosiči a ani časové omezení povolení jako v Himalájích. Jen výraznější problémy se zeměpisnou šířkou a tím pádem i s nízkou teplotou. Vždyť cílem expedice je nejseverněji položená sedmitisícovka a máme před sebou ještě několik dnů strastiplného pochodu po ledovci Inylček, který svou délkou přesahující 60 km zaujímá druhé místo ve velikosti asijských ledovců. Jak my, tak i Rusové, si „lážeme rány“. Dokonce je i čerstvé maso z kozorožce, uloveného členy kirgizského koňského doprovodu. Opravdová divočina, kde dosud neplatí žádná ochranná ustanovení a kde se může úplně vše!

Další etapa je už zcela odlišná od těch předchozích. Vstupujeme na vlastní ledovec a technologie pohybu karavany je diametrálně odlišná. Musí se lavírovat mezi trhlinami a překračovat potoky s prudce proudící ledovou vodou. Pod svrchní vrstvou kamenné sutě je průhledný led a opět dochází k pádům koní, kterým se často sesuje náklad, což je dokáže pořádně splasit. A večer už žádná pastva, jen nakrmení denní dávkou ovsa. Ubohá zvířata neuvěřitelně strádají. Nezřídka dojde ke zlomeninám, po nichž následuje jediné možné řešení, a to kulka z kirgizské pušky.

Ve své polovině, těsně pod západním břehem Merzbacherova ledovcového jezera, se ledovec dělí na dvě větve. Naše trasa vede po té severní, až do míst kde se Severní Inylček stéká s ledovcem jménem Zvězdocka. Zde neúprosně končí naše koňská anabase a je povinností každého z nás dopravit na několikrát veškerý přidělený náklad do základního tábora. Ten je rozbit ve spodní části ledovce Zvězdocka, v nadmořské výšce zhruba 4500 m, přibližně půl dne pochodu od místa, kde skončila karavana.

V základním táboře již byla předsunutá skupina, v níž byli i dva vojenští radisté. Jejich úkolem bylo udržovat radiové spojení jednak s letištěm ve Frunze, jednak se samotnými armádními piloty. Musím předeslat, že vedoucí výpravy Igor Alexandrovič Jerochin po úspěšném nasazení vrtulníků v předchozím roce v Bezengi, opět zpracoval maršály letectva SSSR a vymámil z nich zajištění leteckého zásobování expedice. Stalo se tak za pomoci čtyřmotorových bombardérů TU 4, což byly v podstatě kopie amerických létajících pevností. * Dne 18 července se uskutečnil první shoz nasměrovaný na bezprostřední okolí základního tábora a o dva dny později druhý, při kterém se dokonce podařilo svrhnout kontejner na horní patro ledovce Zvězdocka, do míst předsunutého útočného tábora na výšce cca 5500 m. Bylo použito časovací zařízení, které otevíralo padáky v nevelké výšce nad místem dopadu, tak aby se předešlo negativním účinkům větru na přesnost shozu. Celou akci bylo možno označit za úspěšnou. Vždyť se tímto způsobem uskutečnila doprava pěti tun materiálu. Všechny ocelové kontejnery se podařilo dohledat, byť v několika případech došlo k pitoreskním následkům. Ku příkladu veškerá sůl pro expediční kuchyni byla zabalena v jediném pytli, a když příslušný kontejner přistál v ledovcovém jezírku, jeho obsah se beznadějně rozmočil. Místo soli pak používal kuchař solný roztok a

* B 29

v závěru expedice už byla „sůl nad zlato“, poněvadž vzhledem k nevhodnému skupenství se rychleji zkonsumovala i její tekutá forma.

-3-

Proces aklimatizace je ze zásady povinnou etapou jakéhokoliv výstupu do vysokých nadmořských výšek. Nejinak tomu bylo i v našem případě, i když samotný dlouhý přibližovací pochod a na něj navazující kyvadlová vynáška, představovaly výtečný příspěvek do procesu přípravy organismu na nízký barometrický tlak. Rovněž nošení obsahu jednotlivých kontejnerů do tábora napomáhalo vydatně naší aklimatizaci.

Jak jsem již předeslal, průběh expedice neměl žádná časová omezení a tudíž i samotná aklimatizace mohla proběhnout v plném rozsahu na přelomu července a srpna 1958, čímž mám na mysli i samostatné aklimatizační výstupy. Rusové, v podstatě celé útočné družstvo vyčleněné pro hlavní cíl expedice – 8 km traverz, v počtu 16 lezců, podnikli několikadenní výstup alpským způsobem na Pik Vojennych topografů. Všechny 16 členů tohoto družstva vystoupilo západním hřebenem ze sedla Čon Tarjen na jeho nejvyšší bod 6873 m. Jednalo se samozřejmě o zlezení dosud nedotčené hory.

V případě nás Čechů byl aklimatizační výstup využit k přípravě na zdolání našeho vrcholu. Vedoucí výpravy s námi uvažoval jako se členy většího družstva, které mělo vystoupit na do té doby ještě lidskou nohou netknutý východní vrchol Piku Pobědy a vynést tam část zásob a materiálu pro následný útok na onen 8 km hřeben. Za tím účelem bylo třeba vynést část nákladu, nezbytného pro další výstup a pro útočné družstvo, někam na vhodné místo ve východním hřebeni naší hory. Tím místem se stal sněhový hřeben přibližně 250 m nad sedlem Čon Taren. Po dni vyplněném supěním v řídkém vzduchu a bojem s hlubokým sněhem, jsme konečně na čínské straně hřebene postavili stan. Mezitím se počasí zcela zvrátilo. Začal padat sníh a do toho se rozpoutal silný vítr, který v noci nabíral sílu vichřice a trhal stanové kotvící šnůry. Bylo to poprvé a také naposledy, co jsme na východním hřebenu přečkali noc ve stanu. Vyneseny materiál byl uložen pod markantní balvan, čímž jsme vyplnili stanovený úkol. Během sestupu se počasí poněkud umoudřilo a bez problému jsme byli večer v předsunutém táboře 5500 m.

Měsíc červenec byl za námi a uzrál čas k naplnění našeho horolezeckého snu. Do předsunutého tábora dorazil ze spodu kurýr, který přinesl čerstvou předpověď počasí. „Pogoda dolžna ulučšat'sja“, což v překladu znamenalo, že se má počasí zlepšovat, se neslo táborem. Nemělo smyslu dále otálet.

Za jasné noční oblohy a za třeskutého mrazu vyrážíme do sedla Čon Taren. Počasí nám zatím přeje, dokonce už paprsky ranního slunce začínají prohřívát vzduch a viditelnost je doslova pohádková. Když se dostáváme do sedla Čon Taren, vítá nás uchvacující pohled do Číny. Na rozdíl od severní části Ťan Šanu, která je vysloveně aridní, ta jižní se vyznačuje zelenou barvou vegetace. K večeru se však přivalily mraky s větrem a na stavbu stanu nebylo pomyšlení. Nezbyvalo než se dát do díla, a hrabat a hrabat. Po čtyřhodinovém úsilí byl záhrab minimální velikosti hotov. Jeho rozměry dovozovaly pouze pozici v leže. Bohužel ani následující den se povětrnostní podmínky nezlepšily a bylo nám souzeno trávit v těchto enormně stísněných poměrech celý další den a celou následující noc. Teprve po druhé noci v záhrabu se počasí poněkud zlepšilo. Přestalo foukat a padal mokrá sněh, což v těchto zeměpisných šířkách a nadmořských výškách nad 6000 m, je jev zcela výjimečný. Jestli podle letiště Frunze má takto vypadat pěkné počasí, jak asi bude vypadat to špatné? Ostatně, už jsme si zvykli, že s železnou pravidelností přichází odpoledne sněžení a ráno je vůkol třičtvrtěmetrová vrstva přemrzlého prašanu.

Podle manometru jednoho z Rusů máme výšku 6200 m a den se neúprosně chýlí ke konci. Stavět stan nepřipadá v úvahu, zejména kvůli možným lavinám z prachového sněhu, potenciálně ohrožujícím celé úbočí našeho východního hřebene. Ostatně, je zde memento kazašské expedice, kdy ze dvanáctičlenného vrcholového družstva právě někde v těchto místech zahynulo jedenáct jeho členů. V oné tragické noci před třemi

roky jim prachová lavina zavalila stany. Tři z nich se vydali dolů pro pomoc, avšak jen jeden z této trojice se dostal po neuvěřitelných peripetích do základního tábora. -4-

Tragický osud jedenácti Kazachů přiměl vedoucího výpravy vydat striktní rozkaz nestavět na východním hřebeni stany, nýbrž vybudovat sněhové záhraby. Ostatně aktuální sněhové a povětrnostní podmínky toto stanovisko jednoznačně podpořily. Mezitím se prudce ochladilo, a šatstvo promočené od mokrého sněhu, na nás zmrzlo na kost. Pod svrchní vrstvou prašanu je ulehlý, zcela tuhý sníh, vyžadující kopání cepínem. Vždy jeden kope v leže a druhý za ním odhrabuje sníh jídelní miskou. V předtuše, že se nemusí jednat o příbytek jen na jednu noc, si dáváme na záhrabu záležet. Musí umožnit alespoň posadit se. Je už hluboká noc, když poslední z nás ucpává vchod sněhovým kvádrem.

Jítro jen stupňuje pesimistické nálady. Sněžení, vítr, obvyklá písnička! Další noc v záhrabu a opět ráno, stejně smutné jako to předchozí. Sněhu přibývá, optimismu ubývá. V noci slyšíme jak se přes náš záhrab sesouvají prachové lavinky. Bože, zapíchl jsem pořádně do tvrdého sněhu cepín, zanechaný večer venku?

Přichází čtvrtá noc v záhrabu na 6200 m. Konečně se počásí umoudřuje a umožňuje nám pokračovat v naplňování našeho programu. Je 5 hod ráno, vítr se ztišil, jen panuje příšerný mráz. První vyražejí Rusové, hned po nich naše čtveřice, navázaná společně na dvou lanech. Sníh zcela nesoudržné konsistence, podobající se lehounké soli, nám sahá místy do pasu. Nedá se mluvit o prošlapávání stopy, spíše o vytváření jakéhosi koryta. Mezi námi a vrcholem je 800 m výškového rozdílu, naše plíce jsou napájeny vzduchem s méně než polovičním obsahem kyslíku. Přicházejí první mračna, avšak vítr se zatím nezvedl. Svah je bez konce. V jeho vrcholové části se dostáváme na hladký led, vyžadující maximální pozornost a aktivní používání cepínu. Den se neúprosně nachyluje a vrchol se jen neznatelně přibližuje. Je 9 srpna 1958, čtvrt na sedm hodin večer, když všichni čtyři stojíme konečně na Východním vrcholu Piku Pobědy 7050 m. Rusové si s námi potřesou rukou, avšak neprodleně zahajují sestup. Zanecháváme na vyznačeném místě potraviny a benzin, které po nás poslouží útočnému družstvu při přechodu hřebene dále na hlavní vrchol. Povětrnostní situace se rapidně zhoršuje. Zcela se setmělo, a začíná opět foukat a k tomu ještě uhodil silný mráz. Nemáme čelovky, v té době se ještě moc nepoužívaly. Každý krok v nastalé tmě vyžaduje maximální obezřetnost. Je 22 hod. místního času, když nás vítá teplo domova, v tomto případě sněhový záhrab a v něm vařič a spací pytel.

Sestup bez větších potíží pokračuje a za dva dny si už užíváme komfortu základního tábora. Ještě musím stručně vylíčit principiální akci ruského útočného družstva. Skládalo se ze 13 špičkových horolezců, z nichž nejméně třetina se honosila titulem „Máster sporta po alpinizmu“. Vedl je Igor Alexandrovič Jerochin a v teamu byl i lékař, který navíc prováděl určité testy k výzkumu účinku výškové nemoci. Těchto 13 horolezců týden bojovalo s poměrně velmi nepříznivými povětrnostními podmínkami na onom 8 km hřebenu, nepřetržitě v nadmořských výškách nad 7000 m. V závěru sedm z nich včetně vedoucího výpravy vystoupilo dne 16. srpna 1958 na hlavní vrchol, zbývajících šest členů družstva vytraverzovalo do severního úbočí. Společně potom o den později byli nazpět v základním táboře. Jejich mimořádný výkon měl být odměněn nominací do sovětské expedice na Everest. Došlo však k zákulisním intrikám, a i tak z expedice zcela sešlo vlivem politické roztržky mezi Sovětským svazem a Lidovou Čínou.

Horolezecké výpravy po vyplnění svých plánů obvykle rychle ukončují expediční aktivity a spěchají domů. V tomto případě i zpáteční cesta probíhala poměrně dramaticky, navíc ve zcela liduprázdné krajině. V závěru expedice začalo výrazně skřípat zásobování, byť ony tuny letecky dopravených potravin by měly bohatě pokrýt požadavky výpravy. Asi se jednalo o organizační problém, poněvadž některých potravin bylo habaděj a jiných se katastrofálně nedostávalo. Navíc, zpáteční pochod nebyl zdaleka tak organizačně podchycen jako pochod přibližovací. Kirgizští poháněči měli přivést do horních

partii ledovce Inylček koňskou karavanu pro zpáteční transport. Poněvadž však řada - 5 - transportních zvířat zahynula už během cesty tam, Kirgizové část svých koní, ve většině případů nějakým způsobem postižených již během přibližovacího pochodu, odeslali zpět do domovských kolchozů a vzhůru na ledovec došli jen s všeho všudy pouhými šesti koňmi. To postačilo s bídou na odvoz těch členů útočného družstva, kteří utrpěli těžké omrzliny a nebyli schopni chůze. V důsledku toho, byl nucen každý pochodu schopný člen expedice absolvovat týdenní zpáteční pochod s batohem o váze přibližně 25 až 30 kg. Museli jsme nést stan, zimní výstroj a výstroj, spací pytel, vařič a také něco ze společného inventáře. Z potravin byly k dispozici jen konzervy játrové paštiky a plechovky kondenzovaného mléka. Nikdo se nechtěl rozloučit s osobními věcmi a tudíž o to méně si nabalil uvedených konzerv. Zpáteční pochod byl ve své podstatě pochodem hladu. A výstražnou tečkou za celou expedicí byl opětovný přechod řeky Sary Džas, kdy všichni členové výpravy se mohli dostat na druhý břeh řeky jen na koňském hřbetu, což si vyžádalo jeden celý jeden den. Hladina v řece byla tentokrát podstatně výš než při cestě tam, neboť letní tání ledovců probíhalo už v plné síle. Nicméně na planině Ken Su, kde nám bylo vyčkat až dojedou přivolaná nákladní auta, Jerochin vymámil z místních pastevců ovci a uspořádal závěrečnou divokou hostinu ve stylu pravěkých lidí. A protože účastníci tohoto hodokvasu měli poněkud zesláblé žaludky z hladového pochodu, došlo i na nemalé zdravotní potíže. Mimochodem, více jak dvouměsíční trvání expedice, disponující výhradně na konzervovanou potravou, se odrazilo také v lehkých projevech kurdějí, kdy nejrůznější drobná poranění se odmítala jakkoliv hojit.

Za zmínku ještě stojí skutečnost, že my čtyři Čechoslováci jsme měli beze zbytku nejlepší horolezeckou výbavu. Zejména spací pytle, peřovky a výškové boty byly předmětem obdivu. Jejich zpeněžením po příjezdu do civilizace jsme získali finanční prostředky na následnou soukromou cestu po pamětihodnostech Střední Asie ve městech Samarkand a Bucharu. Ale to už nepatří do horolezecké tematiky.

Následkem politicky exponovaného vztahu mezi někdejšími Sovětským svazem a Čínskou lidovou republikou byl Centrální Ťan Šan dlouhá léta nedostupný nejen pro cizince ale i pro občany tehdejšího SSSR. V dnešních dobách je už celá oblast lehce dosažitelná prostřednictvím vrtulníků a jsou zde vybudovány fixní tábory. V roce 1958 bylo veškeré území, o němž je řeč v této zprávě, zcela liduprázdné. V podstatě pruh území o šířce 150 až 200 km, přiléhající k čínské hranici, byl tehdy administrativně zcela vylištěn a byl sem povolen vstup jen výjimečně vědeckým, geodetickým a občas také horolezeckým výpravám. Netřeba zdůrazňovat, že v době kdy se himálajskými údolími už proháněly zástupy trekařů, se v důsledku těchto administrativních opatření celá tato oblast ještě honosila nádhernou netknutou přírodou.

Olomouc, 15. května 2010

Vlastimil Šmída

Doba konání expedice: 1.7. 1958 až 15.9.1958

Jmenný seznam Československých účastníků včetně jejich roku narození:

Ing. Dalimil Forejtník (~~1926~~) 1923

Miroslav Jílek (~~1927~~) 1925

Ing. Vlastimil Šmída (1933)

Ing. Vladimír Vůjta (1926)

Fotografie: Vlastimil Šmída

Poslední etapa dopravy nákladním autem z města Prževalsk do průsmyku Čon Ašu v hřebeni Terskej Ala Tau

Tábořiště Ken Su v údolí řeky Sary Džas, kde začínal pochod s koňskou karavanou

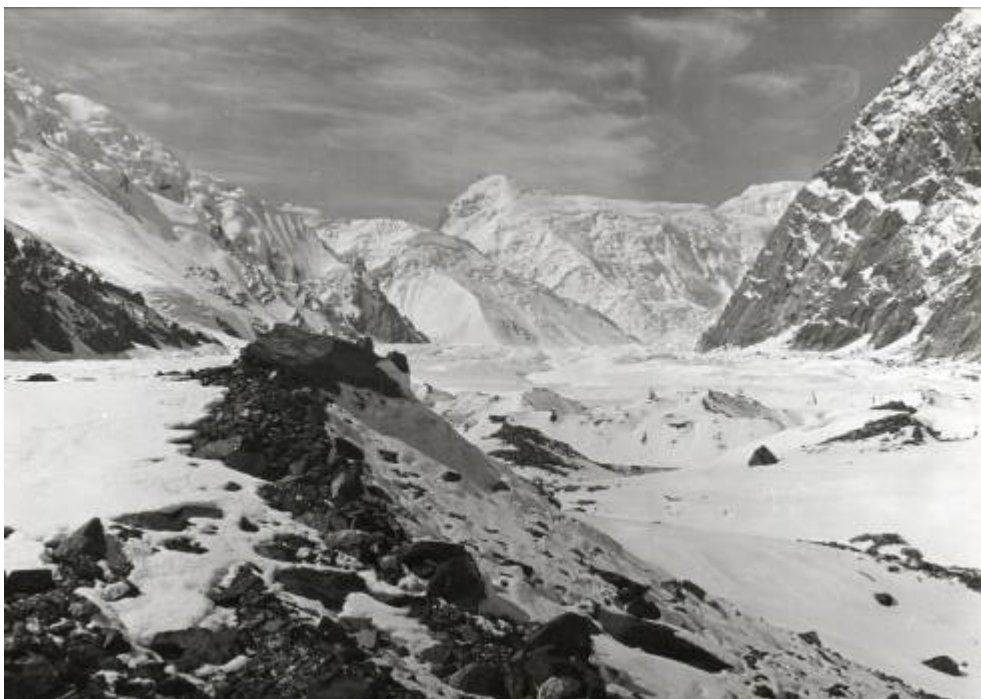
Nástup předsunuté skupiny na tábořišti v Ken Su. Uprostřed nastoupených ruských členů výpravy je Miroslav Jílek (v bílé kšiltovce s krytým zátylkem).
Úplně vzadu, naproti stanu zvedá cepín Dalimil Forejtník.

Rozprava na tábořišti Ak Čik Taš, pod čelní morenou ledovce Inylček. Zleva doprava Miroslav Jílek, Vlastimil Šmída a Igor Alexandrovič Jerochin- vedoucí expedice

Pod základním táborem. Dvojice Šmída-Forejtník v rozpravě s nejstarším účastníkem expedice, Armenem Vono Galustovem

Na ledovci Inylček. V pozadí konec hřebene rozdělujícího severní a jižní větev tohoto ledovce.

Na dolním patře ledovce Zvězdočka

V základním táboře na ledovci Zvězdočka 4.500m. V pozadí severní pilíř Piku Pobědy 7.439 m

Ledopád rozdělující dolní a horní patro ledovce Zvězdočka. V pozadí hřeben spojující východní a hlavní vrchol Piku Pobědy.

Cestou ze
tábora do tábora
V pozadí vlevo
Piku Pobědy od
běží spojovací
západnímu

základního
5.500m.
hlavní vrchol
nějž doprava
hřeben k jeho
vrcholu.

Vlastimil Šmída v základním táboře

Vladimír Vůjta v základním táboře

V táboře na horním patře ledovce Zvězdočka –
5.500m

Otevírání
s potravinami,
deformovaných
shozu

plechovek
po leteckém

Odpočinek na horním patře ledovce Zvězdočka během vynášení nákladu do tábora 5.500m. V pozadí sedlo Čon Taren 5.900m a vlevo od něj Pik Vojenských topografů 6.873m

Sestup ledopádem v jeho horní části těsně pod severním pilířem hlavního vrcholu Piku Pobědy

Tábor 5.500m. V popředí container před sněhovou kuchyní, zakrytou padákem

V táboře 5.500m (zleva doprava: Forejtník, Jílek, Šmída). V pozadí skalní štít 5.360m a vpravo od něj masiv Ak Tau 6.181m

Gigantická lavina padající z hlavního vrcholu Piku Pobědy na horní patro ledovce Zvězdočka

Náročný úsek v ledopádu ledovce Zvězdočka, nadm. výška přibližně 5.000m

Sušení svršků v táboře 5.500m. V popředí sněhová kuchyně zakrytá padákem.

Základní tábor, nadm.výška 4500 m. V pozadí Pik Čapajeva 6.371m

Pohled z ledopádu ledovce Zvězdocka směrem k základnímu táboru. V pozadí
soutok ledovců Zvězdocka a Inylčok

Z aklimatizačního
Zastávka pod
Taren

výstupu.
sedlem Čon

Pohled ze sedla Čon Taren k severu. V pozadí masiv Piku Gorkého 6.050m

Nad sedlem Čon Taren, nadm. výška přibližně 6.200m. Uprostřed snímku lavina dopadající na ledovec Zvězdočka z východního vrcholu Piku Pobědy

Miroslav Jílek opouští záhrab na východním hřebenu, nadm. výška přibližně 6.200m

Výhled ze záhrabu 6.200m. V pozadí vrchol Chan Tengri.

Odpočinek na hladovém zpátečním pochodu pod sedlem Ak Čik Taš. Dvojice
Šmída – Forejtník

Kyvadlové brodění řeky Sary Džas při zpátečním pochodu.